

इपर होने

राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष २३, अंक ६१ | पृष्ठ ७२

Madhyanha National Daily

www.madhyanhadaily.com

विषाक्त भयो वायु

१ सातासरम वर्षा हुने सम्भावना नदेखिएको अवस्थामा तत्कालै सुधार आउन कठिन

निमित्त भा/मध्याह्न
काठमाडौं, २१ चैत ।

काठमाडौं उपत्यकालगायत्र देशका विभिन्न भेगमा वायु प्रदूषण बढेको छ । विजहरूले अहिले देखिएको खाराव वायु गुणस्तर हेर्दा सन् २०२१ कै जस्तो निक्षेख खाराव अवस्था बोहारिन जोखिम देखिएको बताएका छन् ।

सन् २००२ दे खि नेपालमा डडेलोको विवरण राख्न थारिएकामा सन् २०२१ मा सम्भन्दा धेरै डडेलो देखापरेको थिए । त्यस वर्ष २० मार्चेहि २ अप्रिलसम्म आपतकालीन अवस्था महसुस गर्दै विचालयहरू बन्द गरिनुका साथै धेरै उडानहरू रद्द भएका थिए ।

अन्तर्राष्ट्रिय एकीकृत पर्वतीय विकास केन्द्र (ईसीमोड)का अनुसार हालको अवस्थामा सुधार हुन कस्तीमा अझै १ साता लाग्ने छ । विजहरू १ सातासम्म वर्षा हुने सम्भावना नदेखिएको अवस्थामा तत्कालै सुधार आउन कठिन रहेको बताउँछन् । पारी परेमा प्रदूषण वायु कम हुँदै जाने ॥> पृष्ठ २ मा

किन बढ्यो प्रदूषण ?

आधिकारीहरूका अनुसार नेपालमा हिँदं तथा सुख्खा याममा प्रायः वायु प्रदूषण बढ्ने गर्दै ।

सवारी साधनबाट हुने वायु प्रदूषण, निर्माण कार्यबाट उत्पन्न हुने र सडकबाट उड्ने धुलो, कलकारखाना ॥> पृष्ठ २ मा

स्वास्थ्य जोखिम

आहिलेको वायु प्रदूषणले विशेषरी फोम्सो र आँखामा समस्या हुन सक्ने चिकित्सकहरू बताउँछन् । त्यसै, मुटका रोगीहरूको समस्या पनि बढन सक्छ ।

वायु प्रदूषणले श्वासप्रश्वासमा पनि समस्या हुन सक्ने छाती ॥> पृष्ठ २ मा

सहकारीका विश्वव्यापी सिद्धान्त

- रवेटिक तथा सुला सदस्यता,
- सदस्यहरूद्वारा लोकतान्त्रिक नियन्त्रण,
- सदस्यहरूको आधिक सहभागिता,
- स्वायत्ता र स्वतन्त्रता,
- सहकारी शिक्षा, तालिम र सूचना,
- सहकारी सहकारीबीच पारस्परिक सहयोग,
- समुदायप्रतिको चासो ।

सहकारी सिद्धान्तको पालना गर्ने ।

 नेपाल सरकार
विजापन बोर्ड

मध्येशी दलले बनाए मोर्चा

अस्मिता भा/मध्याह्न
काठमाडौं, २१ चैत ।

यस्ता छन् उद्देश्य

मध्येश केन्द्रित दलहरूले 'संघीय लोकतान्त्रिक मोर्चा' गठन गरेका छन् । विभिन्न २६ वैदेशी राजनीतिक प्रतिबद्धतायीहरू तथा मध्येश केन्द्रित दलले विहीन रोमांचको घोषणा गरेका हन् ।

जनमत पार्षी, जनता समाजवादी पार्टी (नेपाल), जनता प्रगतिशील पार्टी, लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी, तराई मध्येश लोकतान्त्रिक पार्टी, नामारक उन्मत्ति पार्टी र राष्ट्रिय मत्ति पार्टी समिलित मोर्चा गठन भएको हो । विहीन रोमांचको घोषणा गरेका हन् ।

राजस्व तथा सोत साधनहरू सन्तुलित र न्यायोचित रूपमा बाँडफाँट गर्ने ॥> पृष्ठ २ मा

मेयर-कर्मचारी द्वन्द्व

बलजप्ती कार्यकक्ष छिरे प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

स्थानीय तह कर्मचारी युनियन र कर्मचारी संघद्वारा मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ को दफा ६६ मा सार्वजनिक पद धारण गर्ने व्यक्तिले कर्तव्य पूरा नगरी वा जानाजान सेवा प्रवाहमा बाधा पुन्याएमा कानुनी कारबाही हुने लेयर शाह र महानगर प्रहरीलाई स्मरण

नीवन शर्मा/मध्याह्न

काठमाडौं, २१ चैत ।

काठमाडौं महानगरपालिकाका मेर वालेन्ट शाह (वालेन्ट) विगत ३ महिनादेखि कार्यालय पवे शमा रोक लगाएका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सरोज गुरुरामाई महानगरका जनसत्तिनिधि र कर्मचारीहरूके बलमा नियमित काममा फर्किएका छन् ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले गुरुरामाईलाई बाहिर गर्ने वातावरण बनाइदिन भन्दै प्रवर्षाएँ पनि मेयर बालेन्ले हाजिर नगराएपछि अन्य कर्मचारीहितको बलमा विहीनार ३ महिना १४ दिनपछि

उनी कार्यकक्ष प्रवेश गरेका हुन् । महानगर प्रमुख शाहले लगाएको ताल्चा फोरेर प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बालेनप्रति बफादार राजु

महानगरपालिका परिसरमा कर्मचारी र नगर प्रहरीबीच देखिएको घमसाधमीपछि महानगरपालिकाका अधिकारीका अनुप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू महानगर प्रहरीप्रतिसमेत आकोशित बनेका छन् । सबै जनप्रतिनिधिप्रति उत्तिकै जिम्मेवार बन्नपर्ने काठमाडौं महानगर प्रहरी मेरप्रति मात्र बफादार बनेर अरुमायाहा जाइलागेका आन्तर्लित कर्मचारीहरू बताउँछन् । महानगर प्रहरीको गतिविधि र प्रस्तुतिप्रति

अभिभावक बनेन्त बालेन

विहीनार महानगरपालिकामा भएको कर्मचारी र महानगर प्रहरीबीच तनावग्रस्त भएपछि महानगरपालिकाका

वैदेशिक दोजगाए विषेष

लोकतान्त्रिक-गणतान्त्रिक मञ्चको क्षेत्रीय भेला सम्पन्न व्यवसायीका लागि अहोरात्र खटिने प्रतिबद्धता

मध्याह्न संचादन
काठमाडौं, २१ चैत ।

नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघको आगामी निर्वाचनका लागि भवनासिंह गुरुङ अध्यक्षको उम्मेदवार रहेको लोकतान्त्रिक-गणतान्त्रिक सम्हूको पहिलो बालेन भएको छ ।

राजधानीको तीनकुनेमा आयोजित प्रायोगिकरी तथा सदस्य उम्मेदवारासहित मूल निर्वाचन परिचालन समितिका संयोजकलाले सम्बन्ध धन गरेका थिए ।

सा समूहका अध्यक्षका उम्मेदवार संघका पूर्व द्वितीय उपाध्यक्ष तथा गुरुङ म्यानेजमेन्ट प्रा. लि.का संचालक नरेन्द्रप्रसाद ढाकालले सुधारका लागि सरकारसँग छलफल र समन्वय गरेर समस्याको समाधानका लागि

दिनरात खटिने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे । उनले वैदेशिक रोजगार क्षेत्रमा रहेका नीतिगत तथा कानुनी समस्या समाधान र कुनै पनि आवरणमा हुने सांचेकोटको विशेषमा काम गर्ने पहिलो प्रतिबद्धता रहेको बताए ।

प्रथम उपाध्यक्षका उम्मेदवार नोहरी नेपाल प्रा. लि.का संचालक नरेन्द्रप्रसाद ढाकालले सुधारका लागि अधिकतम प्रयास गर्ने समूहको लक्ष्य रहेको भन्नै

युवा व्यवसायी सापेकोटाद्वारा

सचिवमा स्वतन्त्र उम्मेदवारी घोषणा

काठमाडौं-मस- अक्सन इन्टरनेशनल प्रा. लि.का संचालक युवा व्यवसायी ईश्वर सापेकोटाले नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी सापेकोटा राजधानीकोरणका लागि प्रयोगी भएपछि प्रायोगिकता सूचीका आधारमा प्रमाणीकरण हुने व्यवस्था स्थापित गर्ने, सिन्डिकेट अन्त्य र कमीकमजोरी हाटाउन विज्ञ टोली गर्न निरुत्साहित गर्ने प्रतिबद्धता जाहेर गरे । द्वितीय उपाध्यक्षका

हार्दिक अपील !

नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघको यही चैत ६८ गते हुने निर्वाचनमा आम व्यवसायीका दुःख सुखका साथी, युवा तथा संघर्षील व्यवसायी, एकीकृत वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संस्थाका सचिव, कन्फिडेण्ट इंटरनेशनल प्रा.लि.का सञ्चालक तथा नरेश गेलाल समूहबाट

सचिव पद का
उम्मेदवार अनिल बोगटी
(मो. नं. ८८०९०८८०८६) लाई
अमूल्य मतदान गरी अत्यधिक मतले विजयी गराउँ ।

वुगात प्रचारप्रसार सहयोग समूह

सम्पादकीय

राष्ट्रिय राजनीतिमा मोर्चाको शक्ति

मधेश केन्द्रित ७ राजनीतिक शक्तिहरूले 'संयुक्त लोकतान्त्रिक मधेशी' मोर्चा घोषणा गरेका छन्। मोर्चामा सीको राउत नेतृत्वको जनमत पार्टी, उपेन्द्र यादव नेतृत्वको जसपा नेपाल, रजिता श्रेष्ठ नेतृत्वको नाउपा, महेश ठाकुर नेतृत्वको लोसपा, राजेन्द्र महोत्तो नेतृत्वको राष्ट्रिय मुक्ति पार्टी, हृदयेश त्रिपाठी नेतृत्वको जनता प्रगतिशील पार्टी र वृषेषचन्द्र लाल नेतृत्वको तराई मधेश लोकतान्त्रिक पार्टी सामेल छन्। यो मोर्चामा अशोक राई नेतृत्वको जसपा र प्रभु साह नेतृत्वको आजपा सामेल हुन सकेन्। यी २ शक्तिसमेत सामेल भएका थिए भने मोर्चा थप शक्तिशाली हुने थिए। यद्यपि, ७ दल जुट्टामा मात्र पनि संसद् र राजनीतिक मोर्चामा अर्थपूर्ण सन्देश गएको छ।

संघीय संसदमा मोर्चासँग १९ सिटको हैसियत हुने छ। यो भनेको राखपाभन्दा २ सिटले मात्र कमी हो। २७५ सदस्यीय प्रतिनिधिसभामा यो सिट संख्या कमी होइन। अफ ३२ सिटको माओआवादीले सरकारके नेतृत्व गरेको सन्दर्भ सम्भन्न हो भने, मोर्चा संसदीय रूपले बलियो बनेको छ। राष्ट्रिय राजनीतिमा पनि मोर्चा एउटा विशेष धार बन्न पुगेको छ किनकि नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेले संविधान संशोधन गर्ने प्रतिबद्धता सार्वजनिक गरेका छन्। वर्तमान सरकार बनिरहँदा भएको ७ बुँदेमा संविधान संशोधन गर्ने प्रतिबद्धता उल्लेख छ। जुनसुकै बेला संविधान संशोधनको कोर्स आगाडि बढाउँदा यो मोर्चाले विगतका एजेन्डामा अडान लिन सक्छ।

सत्ताको खेलमा लागेर कमजोर बनेको मधेशको एजेन्डा फेरि सम्भाल्न पनि मोर्चा निर्माण अर्थपूर्ण छ। विगतमा मधेशका शक्ति एकजुट हुँदा त्यसको असर राष्ट्रिय राजनीतिमा परेको थिए। विशेषगरी संघीयताको एजेन्डा मधेशी शक्तिकै कारण स्थापित हुन पुगेको हो। तर, प्रदेशहरू अहिले पनि बलियो हुन सकेका छैनन्। संघीयता कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कानुनहरू निर्माण हुन नसकदा प्रदेश बलियो हुन सकेका छैनन्। कम्तीमा ७ दलको मोर्चाले यस विषयमा अडान लिन सक्छ। मुलुकका अरु राजनीतिक एजेन्डामा मधेशको धारणा स्थापित गराउन सक्छन्। तर, मोर्चा मोर्चा धेरै टिक्कैन। निटिक्यु विगतको दुःखद नजिक हो। सत्ताको कारण मधेश केन्द्रित शक्ति सधै विभाजन हुने गरेको नजिकाबाट विगतमा पाठ सिकेको देखिएन। यस पटक विगतका गल्ली सच्चाउन सके मोर्चा निर्माण मुलुककै हितमा हुने छ।

साम्यां अर्थमा सहकारी भन्नाले संगै मिलेर काम गर्नुलाई जनाउँछ। कानुनी नजरमा सहकारी भन्नाले समान इच्छा, आकाश र अवस्था भएका व्यावहारिको प्रजातानिक नियमण, नैतिकता, इमान्दारिता, समानता एवं समन्वयमा आधारित त्वस्तो स्वतन्त्र सांगठनिक प्रयास हो, जसको उद्देश्य आफ्ना सदस्यहरूलाई सेवा तथा समिक्षा उपलब्ध गराउँदै उरीहरूको आर्थिक तथा सामाजिक विकास गर्नेतर परिलक्षित रहेको हुँच।

सहकारीलाई आर्थिक संगठनको त्वस्तो रूपमा लिन सकिन्दै, जुन निश्चित स्थित, मूल्य, मान्यता, धनिष्ठता एवं पारस्परिकतामा आधारित हुन्दै र आफ्ना सदस्यहरूको साफका इच्छा र चाहानाको परिस्थितिका लागि प्रयत्नरत रहन्दै।

विचामारा आर्थिक तथा सामाजिक परिवेश अनुकूल सहकारीको प्रयोग गर्ने गरिएकाले विभिन्न आर्थिक तथा सामाजिक परिस्थितिको सहकारीताको परिभाषामा समेत विभिन्नता त्वातुन समेत भए तापनि यसका विवरव्यापी सिद्धान्त, मूल्य र मान्यतालाई भए उत्तिकै रूपमा अंगीकार गरिदै आएको पाइन्छ।

सहकारी संघातीको विभिन्न प्रकारले परिभाषा गरिएको पाइन्छ। सहकारीलाई आर्थिक संघातालाई स्वीकृत रहन्दै। कुनै विचामारा कूप्रव्रप्त अवधार सामाजिक, राजनीतिक र धार्मिक भेदभाव विनाशकारी संस्थाको सेवा उपभोग गर्न सकिन्दै। सहकारी संस्थाहरू प्रजातानिक संगठनहरू हुन्।

सदस्यहरूले स्वीकार गरेको विधिवारा निर्वाचित अध्यात्मा नियुक्त व्यक्तिहरूलाई सहकारी संस्थाको कार्य संचालन हुने परिपाटी हुँच। शेष पुँजीमा कूप्रे व्याज पाउने भएमा सीमित व्याज दर मात्र प्रदान गर्ने गरिन्दै। सहकारी संघातीको कारोबारबाट प्राप्त हुने आर्थिक प्रतिफलमा सदस्यहरूको हक्क हुने छ।

सहकारीलाई जाति, लिंग, वर्ग आदि आधारमा कूप्रे भेदभाव नगरी सदस्यहरूको सामाजिक, आर्थिक विकासमा जोड दिन्छ र लाभप्रद कियाकलापमा समानताका आधारमा लाग्न प्रेरित गर्दै। यस्तो प्रवृत्तिले अन्ततः असमानता घटाउन सहयोग पुँछ। सहकारीहरू ग्रामीण क्षेत्रमा कार्यात निकै तर्फ नियुक्त्यात्मक संस्थाहरू हुन, जसका माध्यमले ग्रामीण समुदाय आफैले मदत गर्न सक्छ।

यो संस्था स्वावलम्बी र नियाय प्रक्रियामा प्रजातानिक किसिमले सहभागितामुलक हुन्दै। त्यसैले, सहकारी संस्थाविनाको विकाससम्बन्धी कुनै पनि रणनीति प्रायः निष्प्रभावी हुन्दै।

सहकारीमा जनता संगठित भएपछि उनीहरूलाई विकाससम्बन्धी मूल सवालहरू, आपांको अधिकार र कर्तव्य तथा सहकारीबाट हुने लाभका बारेमा जान हुँच। सहकारी शिक्षाको माध्यमले चेतना निर्माणको प्रक्रियावाट हुँच। बढाउँछ र सहकार्याले एकता, सहअस्तित्व, आपांकी लाभ र स्थानीय कियाकलापमा सहभागिता बढाउँछ, जसले विकासको गतिलाई अगाडि बढाउँछ।

हालसम्म विकासको गति प्रचार्छ ध्येकेलिनुमा त्वासको नेतृत्व केन्द्रबाट लाई प्रवृत्ति नै हो। विगतका प्राप्त: सबै कर्मचारीतान, नीति निर्माताहरूले स्थानीय जनताको नेतृत्व क्षमतालाई अम्बल्यन गर्दै आएका पाइन्छ। सहकारी संघातीले स्थानीय सीपर र दक्षतालाई जोड दिए आएको र ग्रामीण क्षेत्रका विकासमा ग्रामीण क्षेत्रलाई नेतृत्वको नियम नियुक्त्यात्मक संस्थाहरू हुन, सहयोगीरूपी विवरव्यापी नेतृत्व स्थापित गर्न भएको पाइन्छ। यसबाट ग्रामीण समुदाय आवासिमर उत्पादन तथा स्थानीय नेतृत्व स्थापित गरी ग्रामीण विकासको क्रियाकलाप अगाडि बढाउन प्रोत्साहन गर्दै।

ग्रामीण क्षेत्रमा विविध किसिमका आर्थिक तथा सामाजिक समस्याहरू हुँचन्। तिनीहरू कर्तव्य तथा सहकारीबाट हुने लाभका बारेमा जान हुँच। सहकारी शिक्षाको माध्यमले चेतना निर्माणको प्रक्रियावाट हुँच। बढाउँछ र सहकार्याले एकता, सहअस्तित्व, आपांकी लाभ र स्थानीय कियाकलापमा सहभागिता बढाउँछ, जसले विकासको गतिलाई अगाडि बढाउन प्रोत्साहन गर्दै।

सहकारीलाई मानिसलाई सामूहिक रूपमा समस्या समाधान गर्न प्रेरित गर्ने हुनाले समाजका जटिल समस्यामा भएको अधिकारीको विवरव्यापी विकासमा देखाउपरेका समस्या तथा चेतनाको संघर्ष गर्न सकिन्दै। विशेषगरी सहकारीताको विकासमा देखाउपरेका समस्या तथा चेतनाको संघर्ष गर्ने गरेको आवश्यकता पर्छ।

सहकारीलाई मानिसलाई सामूहिक रूपमा समस्या समाधान गर्न प्रेरित गर्ने हुनाले समाजमा भएको अधिकारीको जानकारी कसरी पाउने भएको प्रस्तुति नियमित गर्ने गर्ने गरिन्छ।

सहकारीलाई जाति, लिंग, वर्ग आदि आधारमा कूप्रे भेदभाव नगरी सदस्यहरूको सामाजिक सम्बन्धमा भएको अधिकारीको जानकारी देखिएन।

सहकारीलाई जाति, लिंग, वर्ग आदि आधारमा कूप्रे भेदभाव नगरी सदस्यहरूको सामाजिक सम्बन्धमा भएको अधिकारीको जानकारी देखिएन।

इतिहासमा आज

४ अप्रिल १९४० मा स्विटजरल्यान्डमा वासेत विश्वविद्यालयको स्थापना भएको थिए।

४ अप्रिल १९४९ मा इजरायल र जोर्डनीय युद्धविराम सम्झौतामा हस्ताक्षर भएको थिए।

४ अप्रिल १९५५ मा ब्रिटिस सरकार र इराकीबीच एक सैन्य संधिमा हस्ताक्षर भएको थिए।

४ अप्रिल १९५० मा सेनेगलले फ्रान्सवाट आफ्नो स्वतन्त्रता घोषणा गरेको थिए।

शक्रमान सिंह

मुलुकले शान्ति प्रतियानार्थी द्वन्द्वको सफलतापूर्वक अन्त्य गरी नयाँ संघीयतान्त्रिक लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना अधिकारी अतारदार अपांका उत्तराधिकार असरको थिए। तर, अनुमानको अनुमान भएको अधिकारीको जानकारी देखिएन।

अर्थतन्त्र कसरी लयमा लैजाने ?

हालै पूर्वअर्थसचिव रामेश्वर खनाल नेतृत्वको बजेटमा राख्नसमेत सभकाव दिइएको छ। सरकारले विभिन्न क्षेत्रमा प्रदान गरेको अनुदानले उत्पादन र रोजगारीमा परेको प्रभावको आधारमा सोतको उपलब्धतालाई अस्थायी गर्न र सहायतापूर्ण क्षमाका लागि व्याज अनुदानको त्वात्कालीन रोजगारीमा प्रेरित गर्ने गरिन्दै। सहकारीलाई विवरव्यापी नेतृत्वको नियमित गर्ने उत्पादन र सहायतालाई अगाडि बढाउन गर्ने नियमित गर्ने गरिन्दै।

प्रतिवेदनमा अन्य कुराको अतिरिक्त, सरकारी विवरव्यापी उत्पादनले विवरव्यापी अस्थायी व्याज गर्ने, विशेषगरी अस्थायी व्याजको भावनालाई अन्य सिद्धान्त सार्वजनिक विवरव्याप

